

MAGYAR KURIR.

MDCCCXXV-dik

ESZTENDŐRE.

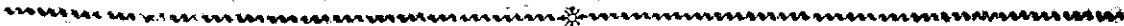
R I A D T Á R

PÁNCZÉL DÁNIEL és IGÁZ SÁMUEL

T Á R S A K.

A FELSÉGES CSÁSZAR' ÉS APOSTOLI KIRÁLY
KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

ELSŐ FÉLESZTENDŐ.

B É C S B E N ,

Nemes Haykul Antal betűjével.

110

M A G Y A R K U R I R.

Bécs, Kedden, Januarius' 4dikén, 1825.

Frantzia Ország.

A' Király kinyitotta a' mult Dec. 22-dig napján a' két Kamaráknak 1825-dik esztendőre való üléseit. Kinyitó beszédje e' volt: —

„Uraim! Szívem' első szüksége az, hogy a' magam és az Urak fájdalomkról szolljak. Elvezettünk egy bölts Királyt, a' kit familiája nyájasan szeretett, népei tisztelték, 's minden külső Országlószékeket becsülethen tartottak.

„Azt a' Királyt vesztettük-el, kinek Országlása' dicsősséges híre soha el nem alszik; ki nem csak hogy Öseim' thronusát helyreállította, hanem olly intézetek által is megerősítette, mellyek a' jelenvalót a' multal özszeengesztelvén, 's egyesítvén, Francia Ország' csendességét és boldogságát vissza adták.

„Az a' megillető részesülés, mellyet a' Királynak az én Bátyámnak utolsó szempillantataiban az egész nemzet kimutatott, nekem legédesebb vigasztalásul szolgált, és igazán elmondhatom, hogy én egyedül ennek köszönöm, hogy annak a' bizodalomnak, mellyel thronusra lett ülésemkor fogadtattam, telyesen örvendhettem.

„Ezen bennem helyheztetett bizodalomnak, Uraim, nem kell megcsalattatni; esmerem én mind azokat a' kötelességeket, mellyeket a' Királykodás töllem megkíván: hanem népeim eránt viselető szeretetem által gyamolittatván, reménlem, hogy Isten' segedelmével erőm és bátorságom fog lenni arra, hogy mind ezeknek megfelelhessenek.

„Örömmel jelentem Uraságtoknak, hogy a' külső Országló székeknek erántunk való gondolkodása semmi változást nem szenvedett, és az eránt is telyes bizodalomunk lehet, hogy az ökö' velem való jó egygyetértése, továbbá is fenn fog állani. A' megengesztelődésnek lelke 's az öket lelkesítő bölcsesség legbizonyosabb kezességül szolgálnak a' népeknek arra, hogy azon ostoroztatások, mellyeket öök nagyon sok esztendőlkig szenvedtek, többé nem fognak vissza kerülni. En semmit el nem fogok mellőzni, hogy ezen szerentsés egygyetértés, 's ennek gyümöltse a' belesség, fenntartassanak. Ezen célzással egygyeztem-meg abba, hogy azon Francia sergeknek, mellyeket az én Fiam annak a' táborozásnak elvégzése után, mellyet én mint Francia, és mint Atya, dicsősségesnek nevezhetek, Spanyol Országban hátra hagyott vala, egy részét még tovább is ott hagyjam. Ezen ideig-oraig tartó rendelésnek feltételei egy olly Alkú által határozattak-meg, a' melly mind a' két Monarkhiáknak szentséges javaival megegygyeznek.

„Az az erős talpköveken álló bátorság, mellyet nekünk a' mi külső Országok eránt való környül állásaink adnak, a' mi boldogságainknak kifejtelésre fognak szolgálni. Uraim! én a' dolgoknak ezen hasznos folyamatját elősegeltteni fogom, 's lassanként előtekbe terjesztetem azon jobbításokat, mellyeket a' Religiónak szentséges javai 's mi törvényhozási systemánknak legfontosabb ágazatai megkívánnak.

„Az örökkévalóságra által költözött Király, az én Bátyám, nagy vigasztalást talált abban, hogy a 'Revolúzió' utolsó sebeinek begyógyítatásokra az előintézeteket megtétethette. Eljött az a szempillantás, hogy azon böles plánumokat, melyeket ő elintézett, végre hajtsuk. Finanziáink' állapota meg fogja engedni, hogy az igazságnak és politikának ezen nagy tárgyát végre hajtsuk, a' nélkül, hogy az adózást szaporítsuk, hogy Hitelünknek árttsunk, és hogy a' Státus' külömb-külobb szükségeinek kielégítetésekre határozatva lévő summákból valamit elvegyünk.

„Ezen talám nem is reménlett resultatumokat mi, Uraim, az Uraságtok egygyütt-munkalódásával a' mi Státusunk' finanziajába behozatott rendnek 's a' békesség' fennállásának köszönhetjük. Allhatatossággal hiszem, hogy Uraságtok az én czélzásaimban megegygyeznek, 's hogy ezen eszközök, melyek a' (a' revolúziói kivándorlás miatt okoztatott) kárvallásoknak visszatérítettését tárgyazzák, az én akaratomnak az Urakéval való tellyes megegygyezése által végre fognak hajtatni.

„Akarom, hogy az én megkoronázta-tásomnak czerimoniai ezen Kamarának az én thronusra lett lépésem után való első összgyülekezését kövessék. Az Urak jelen fognak ezen felséges innepi czerimonia-tartásokon lenni. Ott, azon Oltár' lépésői előtt, a' hol Chlodowig a' Szent Kenelet vette, 's annak szemei előtt, kik a' nemzeteket és Fejedelmeket ítéli, ujítom én meg azon esküvést, hogy a' Státus' törvényeit 's az én Bátyámtól a' Királytól ezen Országnak adatott Constitúziót fenn fogom tartani, 's az eránt tiszteletet és engedelmességet fogok szerezni. Meg'ogom az Isteni Gondviselésnek köszönni azt, hogy engem' akart mint eszközt kegyelmesen felvenni arra, hogy népemnek utolsó sebeit általam meggyógyíttassa; 's esdekel-re fogok néli könyörögni azért, hogy ezen

szép Francia Országot, a' mellyen Országlai büszke vagyok, folytában oltalmazni meg ne szünnyön.“

A' Királynak ezen beszéde nagy tapsolással 's örvendezéssel fogadtatott.

Francia Pair Gróf Ferrand az ujjságokban egy tudósítást hirdetett-ki, melyben azt erőssíti, hogy már XVIII-dik Lajos Király, és pedig a' maga Parisba lett első visszamenetele után azonnal meghatározta volt, hogy a' Kivándorlottaktól vallott kárt nélek visszafofordíttassa, a' melyben csak a' 100 Napokig tartott Országlása által gátoltatott-meg, melly a' Státusnak 1600 millió Frank költséget okozott: a' Kivándorlottak' kárvallásának visszatérítettése pedig ezen summának csak felére, ugy mint 800 millióra tétettetne. A' Parisi Kurir nagyon hevesen kibocsátkozott ezen czélzás ellen, hanem a' Csillag még hevesebben felelt néli. Ezen tárgyról nem soká a' Kamarákban is sok szó fog elé fordulni.

Egy Rheims városából jött magános levélben ezeket olvassuk: —

„Itt mindenek a' Monarkha' koronázta-tásához való készültekkel foglalatoskodnak, a' melyek nagyok, 's megkoronázta-tandó főnek méltóságához illők. Az Érseki palotában, melybe a' Király fog be szállani, éjjel nappal dolgoznak: hanem a' munkák, melyekhez fogtak olly sokak és nagyok, hogy kétségbe kezdik hozni, hogy a' Koronázásnak napjaig készen lehessenek. Az itt találtató betegok' háza lefontatik és templom építetik helyébe. Az a' része az Érseki palotának, a' melly már régtől fogva bünösök fogházául szolgált, valamint szintén az a' része is, melly egy törvényszélmek szolgált tanácsház gyanánt, most ismét özszecsatoltatnak az Érseki épülettel. A' Város' háza legalább is két-akkorává tétetik, mint eddig volt, a' melly

végre mellette 6 házak rontattak le. A templomok és filasztrómok más helyekre vittetnek, s ezelnék épületeik más végre fordítottak. Hogy az úgy nevezett Király' piacának a' Varos' piaczával való közösülése alkalmasabbá tétethessék, egy ujj ucztát csinálnak, a' melly végre egy egész sor-házat által kell törni. Olly szamosak a' változások, a' mellyek itt tétetnek, hogy mind leírni igen sokra telne. A' templom' belső része, melly e' világnak minden nevezetes Gothus-épületei között a' legnevezetesebbeknek egygyike s a' melyben most ezen Királyi felkenetetésnek pompái tartatni fognak, minden eddig láttakat felyül fog fényességére nézve mulni. Ezen templomnak most Kirátszon után be kellett záratatni, hogy a' belső készületeket el lehessen benne kezdeni. A' Koronázási czerimoniák Aprilis' vége felé kezdődvén maga a' Koronázás Majus' 1-ső napján fog tartatni, mint hogy a' Király azután 3-dikban akarja Párisba való pompás bemenetelét celebrálni, mint hogy XVIII-dik Lajos Király is ugyan ezen napon Majus 3-dikán tartotta vala a' maga oda való visszamenetelét, minekutánna az Ő Szövetségesei ezen Országot a' magok fogvereik által vissza nyervén, nélkü azt vissza adták. Már kezdik kifogadni a' szállásokat. Egy olly közép nagyságú szobának, melly az Erseki templomtól nem meszsze esik; a' bére, 12—14 napra 1000 Frankra van határozatva: de azt lehet gondolni, hogy még feljebb is fog hágni majd, midőn a' koronázás' napja közeledik, kivált ha megvalóságosul, a' mit beszélnek, hogy az ezen nevezetes napra idegyülekezőknek száma reá fog 200 ezerre menni. Azok a' szobák, mellyeknek ablakaikból a' partalétra, a' templomnak azon nagy és fő ajtajára lehet nézni, mellyen a' bemenetel tartatni fog, már megmondhatatlan drágák. Hogy egy példából az egészre ítélhessünk, csak azt jegyezzük meg,

hogy a' mondott nagy ajtóval általellenben egy épületért ezen néhány napokra 50,000 Frankokat ígérték, de a' tulajdonos erre nem állott reá, reménlvén, hogy majd későbbre többet fog érte kapni.

Minelutánna X-dik Károly Király megegyezett abba, hogy azon 25 ezer Francziából álló sereg, a' melynek Spanyol Országban való további megmaradása elcintén meghatározatott vala, 31 ezerre emeltessek, erre nézve Ferdinandás Király is meghatározta, hogy azon 60 milliókat, mellyekkel Francia országnak az előbbeni esztendőre adós, esztendőnként 5 per-Centes interesttel fogja fizetni, és így esztendőnként 3 milliókkal. A' most még ott marodandó 31 ezer embereknek tartatására nézve pedig a' határozatott, hogy ezekért egy esztendőre 14—15 milliót fizessen; az az, csak annyit a' mennyivel ezen seregnek tartatása Spanyol Országban azt a' summát felyül haladja, a' mennyiben ott hon Francia Országban ugyan azon idő alatt kerülne.

Abba is megegyezett a' Francia Országlószek, hogy az Algiriai prédáló hajók ellen is védelmezzék a' Francia hadi hajók a' Spanyol kereskedő hajókat, sőt hogy ha a' Revolúziós emberek a' Spanyol partokra valahol kiszállani még ezután is megpróbálnak, a' Francia hadi hajók ezek ellen is védelmezzék Spanyol Országot.

Folytatása a' Trappista Barátok és Barátaszszonyok Iktasztrómjok' állapotját illető Jegyzéseknek: — Csak a' kopórsó vagy nyújtóztató deszkának van-meg egész hosszúsága, hogy örvendetes kinézésül vagy reménségül szolgáljon ezen Szerzeteseknek a' halál után elkövetkezni fogó hosszú álom eránt. Fejek alatt szalmával

töltött párnájok van; takarójok egy durva lepedő. Ágyaik alatt egy láda és egy vizelő edény találtatik, melly mellé minden este, egy fa-tokba dugott késeiket le kell jennick.

„Ehédliő szobájok is csak olly készülétü, mint a' hol hálnak. Csak szükséges évő szerszámaik vagynak; fa asztalról esznek, fa széken ülnek; még csak asztalkeszkönyőjök (törölközőjök) sincs. Különös víz-ívő edényt tesznek mindeniknek elejébe, mellyet, mikor iszik, két kézzel köteleztetik fogni. Törvényes rendtartás köztök, hogy ha valamelyik egy csep vizet kiönt vagy egy kis kenyérhaját elejt, azonnal térdre kell esnie, s jelek által az Előljárotól engedelmet kérni, mellyet ez az asztalnak egy kalapátsal való megütése által szokott megadni, de csak az után ha a' vétkeért ennek valamely Barát-társa esdekelve bocsánatot kér.

„Egy Trappistának kosztja egy esztenelő alatt 56 Frankokra (10 tallerra), ruházatja 9 Frankra 2 1/2 tallerra becsültetik, s ezen summát felyül nem haladhatja. Az ő ételek italok áll: vízből, krumpliból, almából, dióból, s vízbe és sóba főtt zöldségből. Régebben kaptak olykor-olykor egyebet is p. o: tejet, gyümölcsbort s a' t. De az egy időolta felállított szorosabb' regulák mind ezeket eltörölték, valamint szintén a' régebben szokásba volt kemény mátrázot is el egészen. Az álomra határozottatott időből is elvontak egy órát. Régen 8 órakerfeküdtel-e, s 2-tóker keltek-fel. Most a' lefekvésre határozottatott óra 1; a' felkelésre, az éjjéli 2-tő.

A' klastromi Apátur éppen úgy megtenni tartozik minden legnehezebb és kedvelen munkát, mint akár mellyik közBarát, ha a' sor réá következik. Éjjeli 1 órától fogva reggeli 7-ig az imádkozás tart, azután dologhoz fognak. Ha valamelyik Barát vagy Barátaszszony valamelly munká-

ba nagy kedvét találja, azt bejelenteni tartozik, és az, ő tőlic elvétetik. Minden együttvaló munkalódás halgatva folytattatik, csak az első szokta azt olykor-olykor köztapsolás által félbe szakasztani, a' mellyet égre vetett szemekkel való imádkozás követ. Régen az ebéd 12 óraker, a' Vesperák 5 óraker tartattak. Most napjában csak egyszer ülnek asztalhoz, délutáni 5 és 4 órák között; ha valaki a' munkánál elkésik, üres hassal fekszik-le. Evés közben az évő eszközzel semmi lármát nem szabad tenni, külömben az a' büntetés követi a' vétkest, mint feljebb arról íratott, a' ki egy morsaléket vagy kenyérhaját a' földre le-ejt.

(A' többi következik).

Orosz Birodalom.

Petersburgban illy Cs. Parancsolatot vett a' közönséges tanulásra és Papi dolgokra ügyelő Minister és Fő Igazgató; —

„Azon Cs. Rendelésünkben, mellyet Febr. 21-kén 1802-ben az Igazgató Senatushoz küldöttünk, egyéb határozások között a' könyveknek revisiójára és nyomtatására nézve a' 2-dik cikkelyben az is előfordult: hogy a' könyvekben az Isteni és Világi Törvények ellen semmi ne talál-tassék; a' 3-dik Czikelyben pedig a' parancsolattott: hogy a' Papokat s általában a' Religiót illető dolgokra nézve a' könyveknek kiadattatásakor, az 1787-ben kiadott Parancsolat szorosán megtartat-tassék. Mostanában az a' könyv, melynek illy Czíme van: Beszellegetések egy gyermeknek Sirjánál a' Lélek halhatatlanságáról — a' Metropolitanak, Seraphimnak, általnézés végett elejébe adattatván, azon tudósításokból, mellyeket ő ezen tekintetben hozzám intézett, úgy veszem eszembe, hogy az említett Cs. Parancsolatokkal ellenkezőleg sok religiósus köny-

vek, pedig a' mellyekben gyakran a' Szent Irásnak nem igaz és morál-ellenvaló magyarázatai fordultak elé, a' magános könyvnyomtató műhelyekben a' Synódusnak minden előrevaló általnézése nélkül kinyomtattnak, ellenben más olly könyvek, mellyek a' mi igaz hitű Szentegyházunknak lelkével megegyezőleg írattnak, kemény tilalom alá vagynak vettetve. Így van a' dolog a' fenn-nevezett könyvel is, melynek ez a' Czíme: „Beszélgetések egy gyermeknek sírja felett a' Lélek halhatatlanságáról.“

„A' mi Cs. Parancsolatokról való illy eltávozásoknak 's a' morálra és felvilágosodásra ebből következő káros lelki-állapotnak meggondolása után, megparantsóljuk, hogy az ennekutánna kinyomtatandó könyveknek és fordításoknak kijövelekor, kiváltképpen pedig az Oskolákban a' tanítási tudományos módokra nézve, nagyon vigyázni kell, hogy semmi e'féle bé ne csúszszon. Az e' féle vigyázatlanságok által a' nemzeti boldogság nagy kárt vallhatna, erre nézve az úr az Isten előtt és előttünk köteleztetik arra, hogy lakadtság nélkül vigyázzon, hogy minden tévelygési széllyel szóratott tudományokat elnyomjon, azokat gyökerestül kiirtsa, 's azoknak létét vagy ujjabb előfordulását semmi formában meg ne engedje. Ha nagyon fontos tárgyak fordulnak elé, azilyent előnkbe terjeszteni el ne mulassa az Úr. A' feljebb említett könyvnek pedig, melynek ez a' czimirása: „Beszélgetések egy gyermeknek sírja felett a' Lélek halhatatlanságáról“ — miellyet a' Metropolitá keresztül nézett és jóvá hagyott, kinyomtatását és eladattatását mi ezennel megparancsoljuk. —“

„Sándor.

A' Pétersburgi nagy árvíz által nyomoruságra juttatott szegénység számára naponként érkeznek-be sok szép adományok. Orloff Grófné 100,000, Chereme-

tieff 50,000, Gróf Potoczky 20,000, 's mások is sok ezer Rubeleket adtak.

Az a' Biztosságok, mellyeket a' Császár ezen árvíznek elcsendesedése után az egész kárvallás' minémiségének megvizsgálására kinevezett, folytatják munkájokat. Következő pontok adattattak megvizsgálás végett előjಕ್ಕೆ: — „

„1) Hány ember veszett-el; — 2) Micsoda familiájok volt; — 3) Hány házak mosattattak-ol egészen, vagy tétettek lakhatatlanokká? — 4) Kik voltak a' tulajdonosaik? — 5) Kik laktak ezen házokban? — 6) Hol lakaik most ezen személlyek? — 7) Micsoda állapotban vagynak? — 8) Micsoda szükséges segedelem kívántatik számokra? — 9) Élelmekre? — 10) A' mostani téli időre nézve megkívántató ruházatjokra? — 11) Fűtésre? — 12) Megparancsolta Ő Felsége, hogy mind azoknak, kiknek lakások nincsen, katonai tulajdonságú szállások rendeltessenek; — 13) Hogy a' szegényeknek kenyeret 's sőt adjanak; — 14) Hogy az ezen czélra való kenyeret a' katona sütőházakban süssék a' korona-gabonájából 's a' sőt a' Status' magazinaiból vegyék hozzá; — 15) Hogy a' szegényeknek ruhát adjanak, kiváltképpen pedig téli ruhát; — 16) Hogy fűtésre való lat is szerezzenek-számokra; — 17) Hogy a' betegeket katona Ispotályokba vigyék, 's hogy 18) szor, Orvosok rendeltessenek-ki, kik a' szegény betegeket házaiknál felkeressék, 's az Ispotályokban is gyógyítsák.

Azon egy millió Rubelekből álló sum-mából, miellyet a' Császár mindjárt eleintén ezen Biztosság' kezébe adott, a' Város' három leginkább megkárosodott részei, úgy mint Wiburg, régi Petersburg, és Wasili - Ostrow Kormányozóinak kezekbe 300,000 Rubelek adattak.

Az Özvegy Császárné az általa felállított, úgy nevezett két (Charité) Könyörülő házakat, mellyek közzül az egy-

gyik 'Özvegyek' a' másik Talált-gyermekek' háza, most hasonlóképpen úgy intéztette el, hogy az egygyikbe az árvíz miatt megkárosodott emberek, a' másikba szülőjiktől megfosztatott gyermekek véteitessenek-be.

B é c s.

Császár és Király Ő Felsége kegyelmesen méltóztatott a' Magyar Országi T. N. Vármegyéknél következő változásokat és léneveztetéseket rendelni:

Méltóságos Radványi Gróf Györry Ferencz Cs. K. Camerarius és Tanácsos Úr T. N. Tolna V. gye Administratora T. N. Bars V. gye Fő Ispányává.

Méltóságos Gróf Keglevits János Ur T. N. Bars V. gye' Administratora ugyan ezen T. N. V. gyének Fő Ispányává.

Méltóságos Báró Vitsapi Malonyay János Úr, Cs. K. Camerarius 's a' F. K. Magyar Cancelláriánál Udvari Tanácsos és Referendarius, T. N. Nyitra V. gye' Administratora, ugyan ezen T. N. V. gyének Fő Ispányává.

Gróf Felső és Alsó Surányi Sigray József Cs. K. Camerarius Valóságos Belső Titkos Tanácsos, T. N. Simegh V. gye Administratora ő Excellentiája, ugyan ezen V. gyének Fő Ispányává

Méltóságos Ebeczki Tihanyi Tamás Cs. K. Udvari Tanácsos Úr, T. N. Tolna Vármegye Fő Ispányává

Méltóságos Gróf Kiss-Rhédei Rhédey Lajos, a' Cs. Leopold Rendjének Bis-keresztese, és Cs. K. Camerarius Úr's T. N. Bihar V. gye Administratora, T. N. Beregh V. gye Administratorává

Méltóságos Zsadányi és Török Szent-Miklósi Almásy József Cs. K. Tanácsos Úr a' K. Septemv. Tabla Assessora T. N. Heves és Külső Szolnok egyesített V. gyék' Administratora, T. N. Gömör V. gye' Fő Ispányává

Méltóságos Báró Vásáros Naményi ifjabb Eötvös Ignáz Cs. K. Camerarius Úr, T. N. Sáros V. megye Administratorává

Méltóságos Silassi és Pilisi Silassy József Cs. K. Camerarius Úr és K. Septemvirális Assessor T. N. Zemplény V. gye' Administratorává

Méltóságos Báró Venkheim József Cs. K. Camerarius Úr T. N. Arad és Krassó V. gyék Administratora T. N. Arad V. gye' Fő Ispányává

Gróf Vasonykeői Zichy Ferencz Cs. K. Camerarius a' Leopold Cs. Rend Kommandatora, Belső Titkos Tanácsos Úr ő Excellentiája, T. N. Gömör V. gye Administratora, T. N. Bihar V. gye Fő Ispányává

Méltóságos Gróf Buzini Keglevics Gábor Cs. K. Camerarius Úr, T. N. Csongrád V. gye Administratorává

Méltóságos Báró Forray András Úr Krassó V. gyei Administratorrá

Méltóságos Pech-Ujfalusi Péchy János Úr a' Sz. István K. Rendjének Kis-keresztese, Cs. K. Tanácsos és T. N. Sáros és Máramaros V. gyéknek Administratora, T. N. Máramaros V. gye Fő Ispányává

Méltóságos Ghyeci és Assakürthi Ghyecz József Cs. K. Tanácsos Úr a' K. Septemvirális Tabla' Assessora és T. N. Torontál V. gye Administratora, ugyan ezen N. Vármegye' Fő Ispányává, neveztettek.

A' marha-hus fontjának árra Bécsben ezen folyó Januariusra ezüstben 7, V. Cz. ban 17 és 1/2 krajczárra határozatott.

Itt tegnap a' Státus Interesses régibb Obligatziójának 37-dik sorsvonása tartatván a' 156-dik Series jött ki, és foglal magában részint 6 p. C. Udv. Kamarai, részint 5 p. Centes 1809-béli kénszerített költsönözési Obligatziókat.